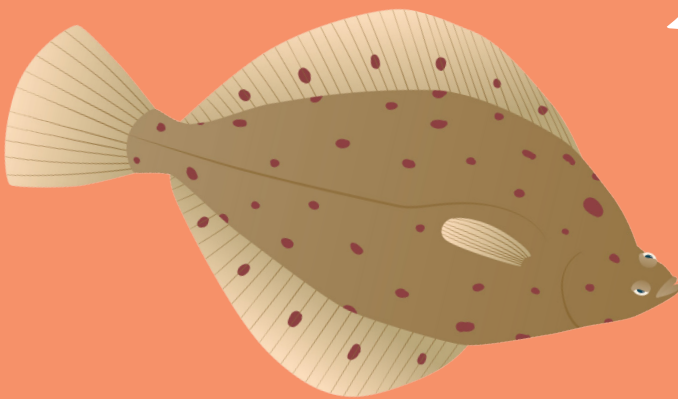
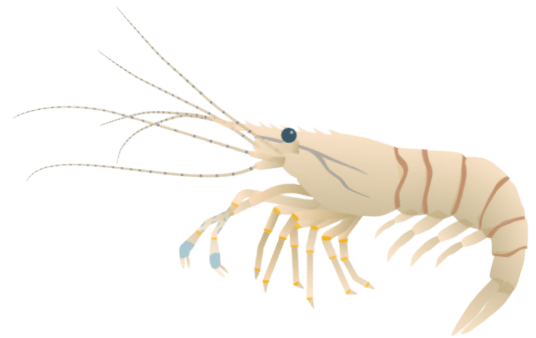

Naturens Uge

DYRELEKSIKON – HAVET

Danmarks
Naturfredningsforening

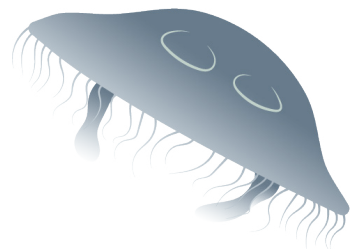
BRANDMAND

LIVRET	Små fisk og rejer.
LEVESTED	Det åbne hav, kommer ind til strandene i sensommeren.
FJENDER	Bølger. Bliver brandmanden skyllet op på stranden, overlever den ikke.
KENDETEGN	Den røde-orange farve er et klassisk kendetegn. Derudover kan dens tentakler blive op til flere meter lange.
HEMMELIGHEDER	Brandmandens røde farver er blandt andet indre organer, som kan ses igennem den geléagtige overflade. Brandmanden har kun ét hul, hvor maden kommer både ind og ud igen. Man kan godt røre en brandmand på oversiden, som er helt glat, og ikke brænder. Men man skal være forsigtig.

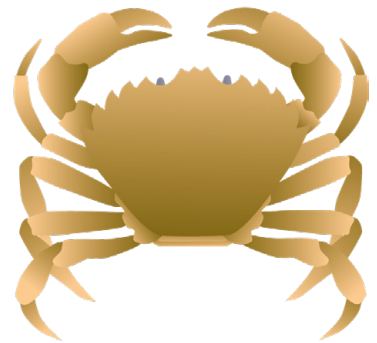
VANDMAND

LIVRET	Vandlopper og andre små dyr i vandet.
LEVESTED	Det åbne hav, kan blandt andet ses langs de danske kyster.
FJENDER	Bølger, som skyller den ind på stranden.
KENDETEGN	Vandmanden kendes bedst på dens fire 'øreformede' cirkler, der kan ses igennem den geléagtige overflade.
HEMMELIGHEDER	De øreformede cirkler er faktisk dens kønsorganer. Hanner har hvidlige cirkler, og hunner har rødlige cirkler. Lige som mennesker og andre dyr med pels, kan den få lus! Dens lus hedder goppellus, og de lever i og af dens kønsorganer!

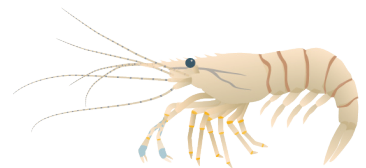
KRABBE

LIVRET	Krabben er altædende og spiser, hvad den nu lige kan finde eller få fat på.
LEVESTED	Man kan finde krabber blandt sten, alger, planter og i sandet langs kysterne. Man kan også let fange dem i havne.
FJENDER	Trods sit hårde skjold har krabben flere fjender. Blandt andre ulken, mågen og torsken.
KENDETEGN	Krabben kan nemt kendes på skjoldet, de otte ben og to kløer. Den findes i flere farvevarianter fra grøn til rød.
HEMMELIGHEDER	Hankrabben har to penisser! De bruges til parring, men ingen af dem bruges til at tisse med. Derimod tisser krabberne ud af små kirtler lige under deres øjne.

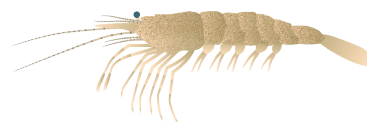
TANGREJE

LIVRET	Tangrejen spiser alger om sommeren og små dyr om vinteren.
LEVESTED	Den kan om sommeren findes i lavt vand, i tang og i ålegræs.
FJENDER	Tangrejen har mange fjender, specielt rovfisk som fx torsk.
KENDETEGN	Ligesom fjordrejen er tangrejen gennemsigtig, men kan kendes på sine mørke tværstriber på kroppen og gule og blå striber på benene.
HEMMELIGHEDER	Tangrejen er Danmarks enhjørning! Mellem øjnene har den nemlig en slags horn, der faktisk også kan stikke lidt. Tangrejen bevæger sig i hop hvis den bliver bange, såkaldte rejehop.

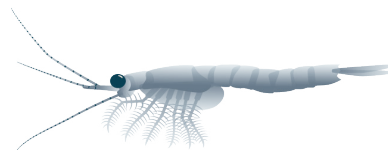
SANDREJE

LIVRET	Sandrejen elsker at spise vandlopper.
LEVESTED	Sandrejen lever på lavt vand, hvor man gerne finder den nedgravet i sandet.
FJENDER	Ligesom tangrejen er sandrejen på menuen hos diverse fisk og fugle.
KENDETEGN	Sandrejen er grålig i farven og synes lettere fladtrykt. Dens øjne sidder desuden mere samlet oppe på hovedet, så den kan stikke op af sandet, mens den er nedgravet.
HEMMELIGHEDER	Mange krebsdyr bliver røde, når man koger dem, men sandrejen forbliver grå. Man kan godt spise sandrejer, men de kendes også under navnet hesterejer, da de anses for mindre fine at spise i Danmark.

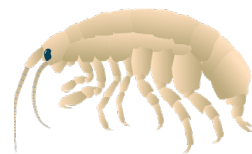
PUNGREJE

LIVRET	Pungrejer sier vandet for små dyr.
LEVESTED	Pungrejen lever på lavt vand. Om dagen befinder den sig ved bunden og om aftenen søger den op i det åbne vand.
FJENDER	En lækkerbiskens for de fleste fisk.
KENDETEGN	Pungrejen ligner en miniudgave af en reje. Den er næsten gennemsigtig, og det kan se ud, som om den er højgravid, fordi den har en 'pung' (deraf navnet) eller rugepose på bugen, hvor den udruger sine æg.
HEMMELIGHEDER	Pungrejen er en lille lækkebisk og har fjender overalt. For at undgå at blive spist lever pungrejer i stimer, da der på den måde er en chance for at naboen bliver spist istedet for dig.

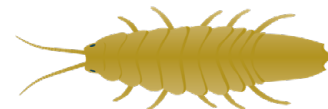
TANGLOPPE

LIVRET	Tangloppens spiser alt fra små dyr til vandplanter og syge fisk, der ikke siger fra.
LEVESTED	Tangloppen lever på lavt vand, salt eller brak, gemt i alger og ålegræs.
FJENDER	Mange fisk nyder godt af tangloppen som føde.
KENDETEGN	Tangloppen ligner lidt en loppe i formen. En sammentrykt bænkebider er heller ikke helt ved siden af.
HEMMELIGHEDER	Parringen finder sted efter hudskifte. Hannen sidder fast på den mindre hun og fodrer hende, til hun er klar.

TANGLUS

LIVRET	Tanglusen lever af at spise tang og ålegræs.
LEVESTED	Om sommeren kan den findes på lavt vand, i ålegræs og tangplanter.
FJENDER	Mange fisk nyder godt af tanglusen som føde.
KENDETEGN	Tanglusen ligner en bænkebider i vand. Modsat tangloppen er den flad. Den har syv par ben og to par antenner og findes i mange forskellige nuancer af grøn, blå og rød.
HEMMELIGHEDER	Tanglusen hopper baglæns, når den bevæger sig. Trods navnet er den ikke i familie med hverken tang eller lus, derimod med vandbænkebidere og tanglopper.

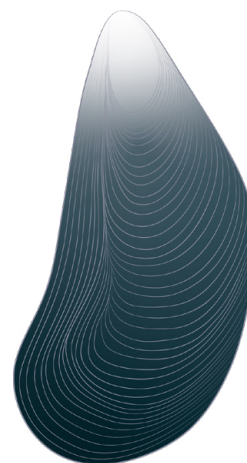
HJERTEMUSLING

LIVRET	Sier vandet for små alger og dyr.
LEVESTED	Hjertemuslingen lever et par centimeter nede i sandet på lavt vand langs de fleste af Danmarks kyster.
FJENDER	Hjertemuslingen er en delikatesse for mange vadefugle, fx strandskaden, der kan spise 300 hjertemuslinger på en dag.
KENDETEGN	Muslingen er hvid med ribber. Den bliver ikke ret stor, men kan nemt genkendes på sit hjerteformede udseende, når man ser den fra siden.
HEMMELIGHEDER	Hjertemuslingen har ikke en egentlig mund, i stedet spiser den med to lange rør, der mest af alt ligner to skorstene.

BLÅMUSLING

LIVRET	Sier vandet for små alger og dyr.
LEVESTED	Blåmuslingen lever typisk på lavt vand, hvor den sidder fast på sten, træpæle og lignende.
FJENDER	Krabber og fugle.
KENDETEGN	Blåmuslingen kendes på sin mørke/blålige skal med hvid spids.
HEMMELIGHEDER	Blåmuslingen gemmer faktisk på en lille fod, som den bruger til at bevæge sig hen over havbunden med. Og så fungerer de mange samlinger af blåmuslinger som hjem og gemmesteder for andre dyr. Inde i sin skal gemmer blåmuslingen på et lag af perlemor.

RUR

LIVRET	Sier vandet for små alger og dyr.
LEVESTED	Ruren lever på hårde overflader. Den hæfter sig nemlig fast på både sten, træ, krabber og andre dyr.
FJENDER	Rurens fjender er dygtige til at bryde ind. Det gælder fx som nøgensneglen, brun doride, der sliber sig igennem kalkskallen, eller læbefiskene, der har et stærkt bid.
KENDETEGN	Ruren ligner en hvid vulkan lavet af kalk.
HEMMELIGHEDER	Ruren er et lille krebssdyr, som gemmer sig inde i en hård skal. Skallen sidder fast på sten - der sidder ruren hele sit voksne liv. Da den ikke kan bevæge sig, har ruren udviklet en lang penis, så den kan nå naboerne.

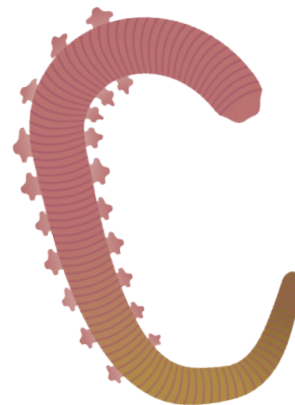
(STOR) BØRSTEORM

LIVRET	Nogle arter jager andre orme. Andre æder alger, smådyr og dødt organisk materiale.
LEVESTED	Den graver sig ned i en gang i havbunden, hvor den kan leve i flere år. Den kigger kun op for at hente føde.
FJENDER	Krabber og en del fisk spiser børsteormen. Lystfiskere bruger den tit som madding.
KENDETEGN	En orm med hårde børster ned ad siden. Farve kan variere fra rød til grøn.
HEMMELIGHEDER	I dens mund gemmer den to tænder, som den kan skyde ud og bide med! Når det er parringssæson, kommer flere millioner af børsteorme op af sandet. Der kan faktisk leve op mod 3.000 børsteorme på én kvadratmeter.

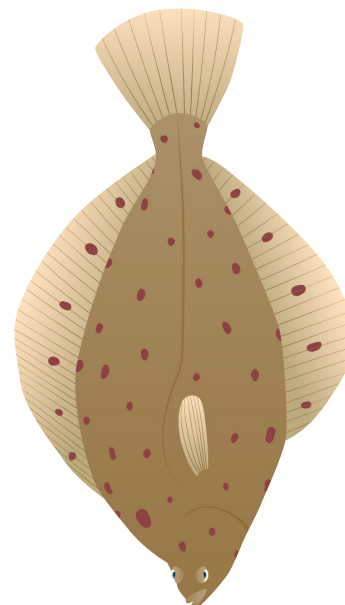
SANDORM

LIVRET	Sandormens livret er sand! Eller ... de bakterier og små dyr, der lever i sandet.
LEVESTED	Sandormen lever nedgravet i sandet oftest på lavt vand.
FJENDER	Fugle, fladfisk og lystfiskere, som bruger ormen som madding.
KENDETEGN	Klassisk orm med tydelige led, røde gæller, bagende er tykkere end forenden.
HEMMELIGHEDER	Nok er ormen nedgravet, men du kan finde den på dens mange, lange sandlorte! De ligger oven på sandet, og er et tydeligt tegn på sandormens eksistens. Faktisk er sandormens lort renere end alt andet sand! Lorten består nemlig kun af sand - helt uden bakterier og små dyr.

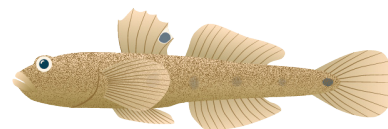
FLADFISK

LIVRET	Fladfisk elsker at ligge på lur og fange de små dyr, der kommer forbi.
LEVESTED	Fladfisken findes på havbunden, de mindste gerne inde ved stranden. Hvis der er sand, graver de sig gerne lidt ned.
FJENDER	Fugle som skarven, store fisk som torsken og mennesker.
KENDETEGN	Flade med øjnene på siden.
HEMMELIGHEDER	Fladfisk er mester i efterligning! De skifter nemlig farve, så de ligner det underlag, de ligger på. Fladfisk ligner faktisk mere almindelige fisk, når de kommer til verden. Herefter flades fisken ud, og øjnene 'vandrer' over på enten højre eller venstre side af kroppen.

SANDKUTLING

LIVRET	Alle slags små dyr som den kan gabe over.
LEVESTED	Sandkutling lever for det meste i små stimer nær ved sandbund eller bund med mudder på 2-20 meters dybde.
FJENDER	Større rovfisk spiser gerne sandkutling.
KENDETEGN	Der er i Danmark otte forskellige arter af kutlinger, der kan være svære at se forskel på. Dens kendetegn er en lille sort plet på den bagerste del af den forreste rygfinne.
HEMMELIGHEDER	Kutlingens bugfinner er vokset sammen til en 'sugeskive', som fisken bruger til at holde sig fast på havbunden i søgang! Hannen 'frier' til hunnen ved at finde en muslingeskal til hende. Her lægger hun sine æg, som han passer på, indtil de klækkes.

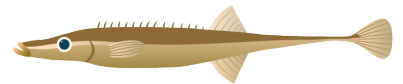
TREPIGGET HUNDESTEJLE

LIVRET	Små dyr så som orme, larver og små krebsdyr.
LEVESTED	Kan leve i både brak-, fersk- og havvand. Den er oftest at finde på lavt vand.
FJENDER	Rovfisk som fx ørred samt fugle.
KENDETEGN	Den trepiggede hundestejle ligner en helt klassisk fisk. Den kan kendes på de to-fire pigge, den har på ryggen. Piggene bruger den til at forsvare sig mod fjender med.
HEMMELIGHEDER	Hannen kan blive helt rød på maven, og lave vildeste danse-moves. Alt sammen bare for at imponere damerne. Når de har lagt æg i hans hjemmelavede rede, jager han dem væk igen og passer ungerne.

TANGSNARRE

LIVRET	Tangsnarren spiser små dyr, heriblandt tanglopper og børsteorme.
LEVESTED	Tangsnarren lever mellem tangplanter og ålegræs.
FJENDER	Torsken og andre rovfisk.
KENDETEGN	Lang og smal med 14-17 små pigge på ryggen. Den er stiv i det og har et kæmpe øje, der fylder hele hovedet, og en lille spids mund. Den er mørk på den øverste halvdel og hvid/sølvfarvet på bugen.
HEMMELIGHEDER	Når parringstiden er over dem, skifter tangsnarrehannen farver og bliver blålig med en rød mave. Han bygger en rede af tang og hjemmelavede tråde, som hunnen kan lægge sine æg i.

TANGNÅL

LIVRET	Små dyr, der suges ind i munden
LEVESTED	Om vinteren lever den på dybere vand, men om sommeren findes den i de lavvandede områder, hvor den gemmer sig mellem tangplanter og ålegræs.
FJENDER	Måger og skalleslugere
KENDETEGN	Meget lang, tynd krop og trompetagtige mund, der lidt får den til at ligne en udstrakt søhest, som den også er i familie med. Den kan blive 20-35 cm lang.
HEMMELIGHEDER	Tangnålen er en dårlig svømmer. Derfor bruger den det meste af sin tid på at svæve lodret i vandet, så den ligner tang. Ligesom hos søhestene er det tangnålehannen, der bærer de befrugtede æg.

